

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

GEKOCHT MET ZIJN BLOED

EEN VERHAAL VOOR DE JEUGD

DOOR

P. J. KLOPPERS

VIJFDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

EEN BLIK OM ONS HEEN.

Toen ik nog een kind was, heb ik vele verhalen gelezen, die ik niet al te best begreep. Je zult het met mij eens zijn, dat men dan niet met genoegen leest. Men onthoudt weinig van het gelezene, men trekt er zeer weinig nut van. Een der redenen, waarom men dikwijls een verhaal niet begrijpt, is de onbekendheid met het oord, waar de gebeurtenis heeft plaats gehad. De gewoonten en zeden der menschen vormen zich vaak naar de plaats, waar zij wonen, ja, zelfs hunne taal draagt hare eigenaardige sporen van het land en de landstreek, waar zij gesproken wordt. Zoo geloof ik, b.v., dat wij den Bijbel veel beter begrijpen zullen, als wij ons eerst goed op de hoogte gesteld hebben van het land, de zeden en gewoonten der Israëlieten en van de volken, die in hun nabijheid leefden. Als men nu een verhaal niet geheel en al begrijpt en de verteller is bij ons, dan wordt men door vragen heel spoedig wijs, doch bij het lezen van een verhaal gaat dit minder gemakkelijk. De schrijver woont in den regel ver van ons, en onze ouders en meesters zijn niet steeds bij de hand, om ons de noodige inlichtingen te geven. Daarom, jeugdige lezer, wil ik je eerst iets over de plaats zeggen, waar ons verhaal zich afspeelt, dan zal je veel, wat daarin voorkomt, duidelijker worden. Wij zullen daartoe samen een beetje aan aardrijkskunde moeten doen. Daarvan houden de meeste kin-

deren wel niet veel, maar dat is geheel verkeerd. Hoe goed komt zij ons niet van pas, als wij of anderen reizen moeten, en ook nu reeds zie je, dat wij haar zelfs bij het lezen van een verhaal niet kunnen missen. Ik zal echter trachten, je 't zoo prettig mogelijk te maken. Je weet, dat er vijf werelddeelen zijn en dat één daarvan Afrika heet. Daarheen wil ik je brengen. Het is een ongelukkig land, al heeft God de Heere het ook met duizenden voorrechten gezegend. Hier wonen de nakomelingen van den boozen en ongelukkigen Cham, Noachs zoon, die door zijn vader vervloekt werd, omdat hij hem bespot had. „Een knecht der knechten zij hij zijnen broederen!” zoo profeteerde Noach over Cham's zoon, Kanaän, en de Heere heeft dien vloek volvoerd, toen de Kananieten zich zijn straf waardig maakten. De menschen hebben niet genoeg gelet op de woorden, die Noach sprak, en gemeend, dat zij op het geheele geslacht van Cham betrekking hadden. Zij dachten bovendien, dat zijzelve nu dien vloek mochten uitvoeren over de arme zwarte bewoners van Afrika en maakten ze tot hun slaven. Ik behoef je niet te zeggen, dat dit zeer verkeerd is: wij mogen nimmer het werk uit Gods hand nemen. Hij kent Zijn tijd en doet, wat Hem behaagt. Wilden de Europeanen dan zoo gaarne dien vloek van Noach uitvoeren, om daardoor den Heere te behagen? Neen, kinderen, een heel andere reden bewoog hen.

Toen Columbus Amerika ontdekt had, vond men daar een menigte zilver- en goudmijnen. Het werken in de mijnen vereischt echter een krachtig gestel en een sterken lichaamsbouw. De Spanjaarden, die de mijnen ontdekten, hadden wel veel zin in het goud en zilver, doch wilden niet gaarne hun krachten inspannen, om het uit den grond te halen. Zij dwongen daartoe de bewoners der ontdekte landen en zie, duizenden bezweken ten gevolge van den harden arbeid, waarvoor hun lichaam niet berekend was. Een Spaansch priester,

Las Casas, zag dit en kreeg medelijden met hen. Hij begreep echter, dat zijn landgenooten niet licht afstand zouden doen van zoo'n gemakkelijk middel, om zich te verrijken en beval daarom het sterkere Afrikaansche negerras tot den mijnarbeid aan. Je kunt denken, dat de heidensche negerstammen, die elkander voortdurend beoorloogden, hun krijgsgevangenen gaarne aan de kapiteins der zoogenaamde „slavenhaalders” verkochten. Zóó ontstond de gruwelijke slavenhandel op Afrika's westkust en nu nog zuchten de bewoners van die kust onder de ellende en de gruwelen, aan dit vreeselijk bedrijf verbonden, al hebben de krachtige pogingen der Engelschen het reeds zoover gebracht, dat hij slechts ter sluiks en op kleine schaal wordt gedreven.

't Is juist op deze kust, dat ik je brengen wil en wel in het midden, ongeveer daar, waar de golf van Guinea diep in het werelddeel dringt. Hier woont de koning van Dahomei. Hij gebiedt over een troep soldaten, die allerwegen om hunne woeste invallen en hunne wreedheid gevreesd worden, en over tweehonderd duizend slaven. Het getal van deze laatsten groeit gedurig aan, omdat hij jaarlijks met zijn leger een groote drijfjacht onderneemt, de ongelukkige bewoners van de binnenlanden overvalt, uit hun huizen sleept en als slaven naar zijn hoofdplaats voert, of ze naar de kust brengt, waar ze aan de handelaars verkocht worden. En als hij zooveel smart en jammer onder die menschen gebracht heeft, dan rust hij uit in zijn afschuwelijk paleis, overal met doodshoofden versierd, terwijl de vloer van den voorhof uit doodsbeenderen bestaat. Toch, hoe gelukkig kon hij zijn, die koning en zijn onderdanen! De woestentij, waarin hun woningen zich verheffen, zou weldra in een heerlijke landouw veranderen, die met haar kostelijke voortbrengselen zelfs andere landen nog voorzien kon, als de bewoners den vruchtbaren bodem, door God hun ter woning ge-

geven, slechts in vrede wilden bebouwen. Je weet, wij bevinden ons in de streken dicht bij den evenaar, in de zoogenaamde keerkringslanden, met hun lange, warme zomers en hun groeizame regentijden. Kom, laat ons over dien wreeden koning niet langer spreken, en slaan wij liever een blik om ons heen, in de prachtige natuur, die ons omgeeft. Wat prachtige bosschen, nietwaar? Heb je ooit zulke boomen gezien? Dit is de reusachtige baobab of apenbroodboom, dien wij met ons zessen nog niet kunnen omspannen, en waarvan de negers een boot maken, waarin wel honderd menschen kunnen zitten. Dát is de katoenboom, hooger dan eenige vorst uit Europa's bosschen; uit zijn zaaddoozen neemt men het kostbare katoendons. Ginds heb je een palmbosch, waaruit sommige stammen hun waalervormige toppen zestig el hoog verheffen. Zij geven als om strijd hun dadels en kokosnoten, hun sago en suiker, maar vooral hun palmolie, welke uitvoer naar Europa welhaast een liefelijker naam aan de Slavenkust geven zal. Wil je hier nog een oogeblik blijven? Je ziet graag schoone boomen, vooral als ze met vruchten behangen zijn, nietwaar? Welnu, zie je dien reusachtigen banaan met zijn geweldige bladeren? Je zou er wel een vloerkleed van kunnen maken, zoo groot en zoo dik zijn ze. De negers zijn je echter voor en bedekken er hun woningen mee, terwijl zij zijn vruchten tot een heerlijke en gezonde spijs bereiden. Laten we maar niet verder gaan!

Het kost te veel moeite: reusachtige slingerplanten versperren ons den weg, daar zij zich van stam tot stam vasthechten en zoo een weefsel vormen, waarbij we een sterken arm en een goede bijl zouden behoeven, om er in door te dringen. Ik zou het je ook niet hard durven aanraden: je zou je bijl misschien noodig hebben tegen de wilde dieren, die bij menigten deze bosschen tot hun verblijf hebben gekozen, omdat het hun in het binnenland aan voedsel en water ontbreekt.

Wat! ga je nu op eenmaal vluchten? Je luistert niet langer naar het gezang der vogelen; je wordt niet meer door hun prachtige vederdos bekoord, je wilt niet eens meer kijken naar de grimassen der apen, waarvoor je bij ons straten ver loopen zoudt. „Weg van die bosschen!” roep je en wij gaan mee. Doch wat snelt ons vooruit? Wat een looper, 't is of hij stelten aangeboden heeft! Dat is de Afrikaansche struisvogel, met zijn glinsterend zwarte, donzige vederpluimen. Zeker vreest hij, dat we hem najagen en straks steekt hij misschien zijn kop in de struiken, want, hij meent: als ik den jager niet zie, ziet deze mij ook niet! Doch, neen, hij begrijpt ongetwijfeld, dat het ons om zijn schoone vederen niet te doen is, ten minste hij gaat rustig zijn kruiden grazen en rekt den langen hals alleen uit om een blad of een knop van een boom tot voedsel te plukken. Geen paard haalt hem in, als de negers hem vervolgen; eerst als hij vermoeid is, wordt hij gevangen, geplukt en tot spijsze gebruikt.

„Wat is dat?” roep je verbaasd. Nietwaar, dat had je niet gedacht, hier de olifanten in gansche kudden rustig te zien weiden, zooals bij ons de runderen! Je weet, dat hun slaganden het kostbare ivoor verschaffen en ik behoef je dus zeker niet te zeggen, waarom deze kust Ivoorkust heet. Tusschen deze beide kusten stroomen vele kleine rivieren, die grootendeels op het dicht bij de kust gelegen Konggebergte ontspringen. Deze rivieren voeren in hun snellen loop vaak stukken van rotsen en vooral veel zand mee. Nu is de bodem hier rijk aan goud, dat zich dikwijls aan de oppervlakte van het water vertoont. De bewoners weten dit goud van het water te scheiden en verkoopen het als stofgoud aan de vreemdelingen. Doch, mij dunkt, je bent moe van den verren tocht; we zeggen ook de Goudkust vaarwel, al wilde men er ons ook op Afrikaansche rijstebrij onthalen. We eten ze liever thuis, nog

meer, als we weten, dat de lucht, die wij inademen, en het klimaat, voor ons, Europeanen, zeer ongezond is. We werpen uit de verte een laatste blik op de landen, welke we bezochten, en bidden onzen Heiland, dat Hij zich ontferme over de ongelukkige bewoners, die den goeden God niet kennen, uit wiens hand ze zooveel weldaden ontvangen, en die zich voor een slang nederbuigen, en haar zelfs menschenoffers brengen. „En nu, uwe geschiedenis?” Geduld, lieve vrienden, als we eens op ons gemak bij den haard zitten, dan zul je het je niet beklagen, dat ik je een oogenblik bezig hield met de streek, waarin ons verhaal zich afspeelt.

II.

DE VLUCHTELING.

De palmboomen werpen hun lange schaduwen op het brandende zand. Als een pijl uit den boog schiet de struisvogel hen voorbij, in afgemeten, doffe slagen de lucht met zijn wieken slaande, opdat ze hem des te sneller voortdrage.

Heele kudden van gestreepte zebraas en gazellen (een soort van geit) vluchten weg op hun gevleugelde voeten, terwijl zij nauwelijks het zand raken. Wie heeft hun rust gestoord? Schuw als ze zijn, hebben zij den adem van het koeltje opgesnoven en de nadering van den jager bemerkt. Toch hadden zij rustig kunnen blijven weiden. De jacht geldt hen niet. Dat weet hij beter, de arme neger, die met duizelende sprongen hen tracht gelijk te blijven. De angst geeft hem vleugelen. Hijgende rent hij voort langs den rand der bosschen, opdat men hem niet kan zien.

Bloedig wordt zijn lichaam verwond doór de lange en scherpe doornen, die hem in het vleesch dringen. Zij mogen een oogwenk zijn vlucht vertragen, straks ijlt hij weer even snel voort. Doch begeven zijn krachten hem? Vermoeid en uitgeput buigt hij de knikkende knie in het brandende zand. Een oogwenk slechts . . . stil! hij luistert! Dat is het gesis van een vergiftige slang; zij heeft den moerassigen kustrand tot haar woonplaats gekozen. Hij let niet op dat sissen! Maar ginds, dáár klinken menschenstemmen. Gejaagd springt hij op en spoedt zich voort met de onrust en de snelle vlucht van straks; het is immers om zijn leven te doen. Hij moet de kust bereiken, dan is hij gered! Dáár wonen de blanke mannen, dáár is hij vrij! Hij waagt het om te zien: dáár naderen zij, zijn vervolgers, duizenden schreden achter hem, en hun wraakgeschreeuw doorboort hem het hart. Hij heeft echter veel op hen vooruit en dat bewustzijn geeft hem nieuwe kracht. Ademloos snelt hij voort en zijn hart bonst hoorbaar. Helaas! Daar stuit hem een breede stroom. Wat zal hij doen? Hij is een goed zwemmer, doch zijn krachten zijn uitgeput, hij zal den anderen oever niet bereiken. De rivier wordt door de krokodillen onveilig gemaakt, die straks hun afgrijselijken muil openen zullen, om hem te verslinden. Andermaal dringen de kreten zijner vervolgers hem in het oor en zeggen hem, dat zij op hem gewonnen hebben, dat ze hem steeds meer naderen. Arme Garra! wat moet hij kiezen? Nog liever vindt de neger zijn graf in de golven, nog liever wacht hij zijn dood in de kaken van het ondiep, dan in de handen zijner belagers te vallen. Eén sprong, en plonsende scheidt zich de stroom; het nijlpaard, dat zijn langen hals uit de biezen gerekt had, duikt schuw met den kleinen kop onder de oppervlakte van den vloed — Garra klieft de troebele golven. Nog eenige slagen en hij heeft den oever bereikt. Maar hij kan niet meer, zijn krachten begeven hem, het doodsweet

breekt hem uit! Weer doet hij een forsche poging op zichzelf. Ha! hij voelt den bodem, hij nadert de overzijde! Nauwelijks heeft hij de kracht zich een weg te banen door de verwarde struiken, als een weefgetouw door de ranken der slingerplanten verbonden. Daar hoort hij het geploms in den stroom opnieuw, zijn vervolgers dalen achter hem in. Bevende ziet hij om. Een pijn klieft snorrend de lucht en treft den vluchteling in het been. Nu maakt zich de wanhoop van den armen Garra meester, hij moet sterven, en uitgeput zinkt hij neer, terwijl de woedende vreugdekreten zijner vervolgers zijn hart met de angsten des doods vervullen.

Doch daarboven hem welft zich de spiegelblauwe hemel en ook over den armen Afrikaan waakt dezelfde God der Liefde, die zelfs de haren van ons hoofd heeft geteld!

III.

DE WREKER.

Wat heeft hij gedaan, de arme slaaf? Daar nadert Libé, zijn meester; hij zal het zeggen. Hij is het opperhoofd van zijn stam; je ziet het duidelijk aan de wrong met atruisvederen, die zijn slapen siert, aan de panterhuid, die, los over den schouder geslagen, zijn lichaam halverwegen dekt, en aan het schild, dat zijn borst beschermt. Zijne knechten zijn met speren, pijlen en bogen gewapend — Garra heeft zijn zoon betooverd, en hij is den vluchteling met zijn volgelingen nage-snel. om bloedige wraak op den slaaf te nemen. Reeds menige slaaf is het slachtoffer van zulk een in-beelding zijns meesters geworden. Ongelukkigigen! Wan-

neer schijnt ook in den nacht van uw bijgeloof een heldere straal van het licht des Evangelies? Wanneer zult gij vrij worden van de banden des heidendoms, waarin gij zucht? „De aarde zal vol zijn van de kennis des Heeren, zooals de wateren den bodem der zee bedekken.”

Lieve lezer, indien je den Heere Jezus kent en liefhebt, bid Hem, dat die tijd kome, spoedig kome!

Hoe popelt hem het hart! Libé verheugt zich reeds, als hij bedenkt, welke martelingen hij den slaaf zal doen ondergaan. Zijn ziel verlustigt zich in de jammer-tonen, die hij aan Garra's borst ontpersen zal. Nog enkele schreden, nog één oogenblik en Libé zal zich op zijn prooi wreken. Maar nog andere oogen dan die van het woedende stamhoofd en zijn' wreede gezellen rusten op den slaaf. Zie je daár, in de verte, dien langen wagen, door een zestal ossen moeilijk voortgetrokken door den brandenden, mulligen bodem? Het is een Afrikaansche reiswagen; nu en dan hoor je de stem van den neger, Sambo, die, met een langen stok gewapend, de rol van voerman en gids beide vervult, als hij in afgebroken uitroepen zijn ossen aandrijft. De wagen voert een kostbare lading. Als je eens even onder de huid zien mocht, die den wagen aan alle zijden bedekt, en slechts aan de voorzijde als een gordijn opgeslagen en saamgebonden is, zou je een goede hoeveelheid ivoor en een stapel kostbare huiden en struisveeren ontdekken, terwijl het je spoedig duidelijk worden zou, dat dit gewone voertuig voor Afrika's zandvlakten, den reiziger tevens tot woning dient. Den reiziger bemerk je niet? 't Is Arthur Vales; een Engelsch handelaar, die zich naar deze streken begeven heeft, om de kostbare lading te verzamelen, welke hij straks, in zijn vaderland teruggekeerd, tegen hoogen prijs aan den rechten man hoopt te brengen. En dat mag dan ook waarlijk well 't Heeft hem zeer veel moeite gekost, en hij heeft tallooze gevaren moeten

doorstaan, om ze te verzamelen. Niet slechts de bezwaren aan het reizen in een vreemde streek en onder een vreemd klimaat verbonden, niet de gevaren, waarmee hem de wilde dieren bedreigden, maar ook, en vooral, het verkeer met geheel onbekende, barbaarsche volken, wier taal en zeden hem vreemd waren, maakten zijn reis tot een der moeilijkste, die zich slechts laten denken. Doch hij is al die hinderpalen te boven gekomen en al moest hij menigmaal handel drijven met de negers en hun stamhoofden, zijn oprechtheid en gulheid verwierven hem hun achting en zelfs hun vriendschap, waarbij zich de vrees voegde voor de machtige Engelsche natie, die hij vertegenwoordigde, en met wier oorlogschepen men aan de kust reeds meer dan eens kennis gemaakt had. — Hij brengt de verzamelde schatten naar het strand en hoopt ze spoedig naar zijn vaderland in te schepen. 't Is dus niet vreemd, dat hij met genoegen de lading gadeslaat, en de terugreis op Afrikaansche wijze hem een-tonig en langwilig voorkomt. Doch, Arthurs hart wordt niet geheel ingenomen, niet voor het grootste gedeelte vervuld, met de schatten dezer aarde. Vaak ziet hij op naar den helderen Afrikaanschen hemel, en als deze hem met bijna gloeiende stralen tegenglanst, dan verheugt zich zijn ziel met oneindig grooter vreugde, dan hij ooit bij het gezicht op zijn huïden en op zijn ivoor genoot. Immers, hij is zich bewust, dat daár beter goed voor hem bewaard blijft: een schat, dien noch mot, noch roest verderft; daár, waar geen dief doorgraven noch stelen kan. Hij heeft den Heere Jezus lief, en ieder, die dit van harte doet, mint ook zijn even-mensch. Geen wonder dan ook, dat zijn opmerkzaamheid gaande gemaakt wordt door de woedende kreten van wraak van Libé en zijn volgelingen, en dat hij zoekt te raden, welk mensch of dier zóó hun woede gaande maakt. Hij richt zich op, en overziet de vlakke. Daar ontdekt hij de: armen Garra, machteloos op den

bodem uitgestrekt. Meer behoeft hij niet te zien, om voor zichzelf het besluit te nemen, den ongelukkige, wiens droevig lot hij in een oogenblik raadt, ter hulpe te snellen, en hem tegen de wraakzucht en den bloeddorst zijner belagers te verdedigen. Hij klimt van den wagen en ijlt naar de plaats, waar Garra ligt. Ook deze heeft hem in de verte gezien, en een straal van hoop schijnt in het duistere hart van den slaaf. Met smeekende blikken staart hij den „blanken man” aan, en deze laat hem niet vruchteloos smeeken. Daar staat Arthur aan zijn zijde en wacht Libé's nadering. Hij heeft hem herkend, het kloeke en forsche stamhoofd, met zijn pantervel om de leden en zijn vederbos boven het hooge voorhoofd, maar, schoon hij ook meermalen handel met hem gedreven heeft, nog nimmer heeft hij die oogen zoo zien fonkelen van bloeddorst en wraak. Ook Libé heeft zich den „blanken man” herinnerd, met dat edele gelaat, halverwegen onder den witten reishoed verborgen, en den witten mantel, over welken de lederen riemen, waaraan ter linkerzijde een geweer en ter rechterzijde een kruithoorn bevestigd zijn, zich op de borst kruisen. Hij kent die fiere, vastbesloten houding, dat mannelijk oog vol beradenheid, ja, het zwarte stamhoofd kent „zijn broeder van overzee”. Wat wil hij hier? Hem zijn buit ontrooven? „Nimmer, nimmer!” zoo denkt hij en knarsetandt van woede bij de gedachte, dat hem zijn prooi kan ontgaan. „Nimmer, nimmer!” herhaalt hij, half-luid, en als een waanzinnige snelt hij naar de plaats, waar Arthur hem aan de zijde van Garra opwachtt.

IV.

DE PRIJS DES BLOEDS.

Daar stonden de beide mannen. Libé's oogen schoten bliksemstralen, zijn neusgaten openden en sloten zich als bij een wild dier, en krampachtig bewogen zich zijn trekken. Arthur begreep, dat hij met geweld niets tegen den woedende en zijn gevolg vermocht, en beproefde met hem te onderhandelen.

„Spaar dien ellendige!” riep hij uit, op Garra wijzende, die, badende in zijn bloed, bewegingloos op den grond lag, aan de vreeselijkste wanhoop ten prooi.

„Wat bemoeit de blanke man zich met den ellendige? Hij is de slaaf van Libé en Libé wil hem dooden!” antwoordde het stamhoofd op trotschen toon.

„Ik wil hem u afkopen!”

„Ik wil hem niet verkoopen! Ik zal hem dooden!” schreeuwde de woedende, en liet het wapentuig in zijn hand tegen zijn schild kletteren.

„Ziet gij mijn wagen wel?” vroegde Arthur, met den vinger het voertuig aanduidende, dat inmiddels tot de plaats genaderd was, waar de beide mannen zich bevonden. „Daar zijn al mijn rijkdommen! Ik zal u mijn schoonsten olifantstand geven voor het leven van dien mensch!”

Begeerig wendde Libé de oogen naar den inhoud van den wagen. en Arthur, het gunstige oogenblik gekomen wanende, gaf den voerman bevel, hem den schoonsten tand te brengen. Sambo gehoorzaamde, en legde het ivoor voor Libé's voeten. Deze bezag het, en — het verachtelijk met den voet wegschoppende, barstte hij uit in een duivelschen lach. „Libé zal zijn wraak voor geen schoonen olifantstand opofferen!”

Wat zou Arthur nu beginnen? Hij wilde trachten, tijd te winnen. Men was in de nabijheid der kust:

misschien kwamen er weldra eenige andere Europeanen voorbij, die hun krachten met de zijne vereenigen wilden, om den slaaf te redden. Hoewel hij vooruit begreep, dat elke verdere poging, om Libé over te halen, overbodig was, liet hij stuk voor stuk al de kostbaarheden ontladen, die zijn voertuig bevatte. De woeste Libé liet hem begaan. Hij verbaasde zich over de dwaasheid van den vreemdeling, die het leven van een slaaf, in zijn oogen van zoo weinig beteekenis, op zulk een hoogen prijs stelde. De arme Garra had zich intusschen opgericht, en, de handen wringende, dwaalden beurtelings zijn smeekende blikken van Arthur op Sambo, en van dezen op Libé, zijn meester. Hij had moed gevat, sinds de „blanke man” het eerste offer voor zijn leven aan Libé's voet had gelegd, en zijn hoop herleefde, naarmate Sambo op bevel zijns meesters steeds meer slagtanden, vederbossen en panterhuiden voor het stamhoofd opstapelde. Eindelijk haalde Sambo de schouders op, en zeide: „Dát is alles!” Nu rustte Garra's blik in doodelijken angst op het gelaat zijns meesters. Wat zou hij antwoorden? Eén woord en hij was vrij, of . . . de weerlooze prooi van een bloeddorstigen tijger.

„Ziedaar, al wat ik bezit!” zei de Engelschman, terwijl hij wanhopig den blik over den omtrek liet welden, waar geen hulp scheen op te dagen. „Tot dien prijs zou ik wel honderd slaven kunnen koopen. Neem het voor u, en geef mij dezen éénen mensch!”

„Bleekgezicht!” antwoordde het stamhoofd, „Libé heeft ivoor en goud, ossen en schapen in overvloed, en, wanneer hij meer begeert, roept hij zijn krijgers te zamen, werpt zich op de naburige stammen, zooals het monster der rivier zich tusschen het riet werpt, en rooft zooveel als hij wil. Libé heeft geen behoefte aan uw buit . . . hij wil bloed!”

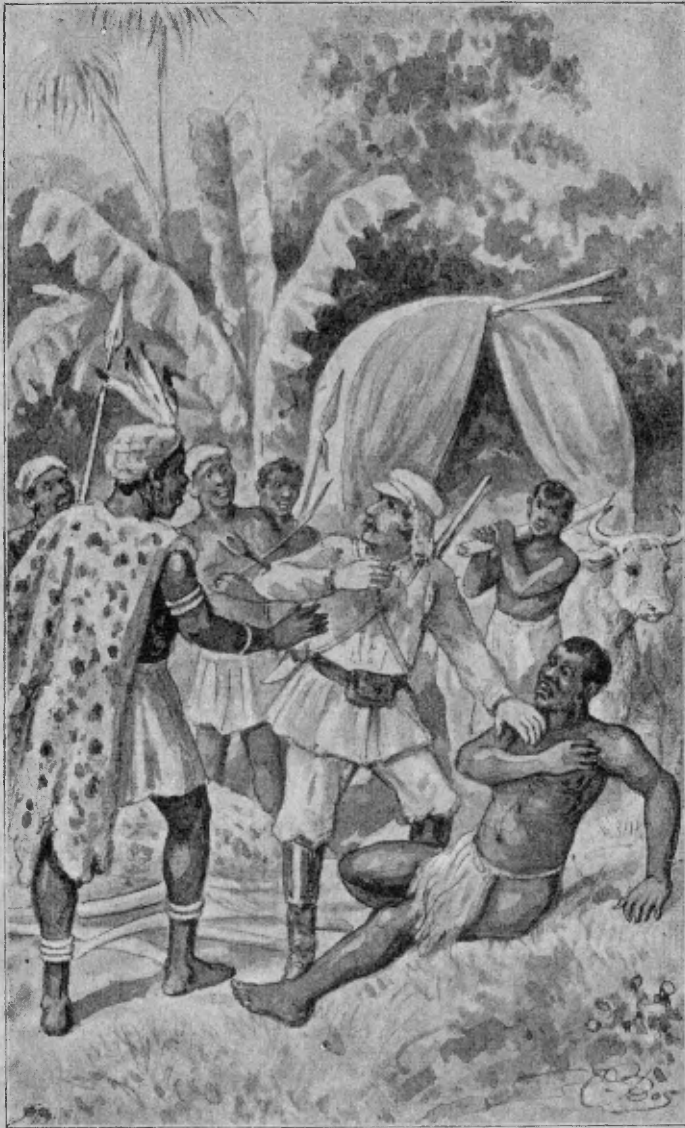
Arthur zag hem aan, met een blik, waarin zich afschuw en medelijden mengden. Het stamhoofd echter

was het wachten thans moede, en, de daad bij het woord voegende, gaf hij een teeken aan een zijner volgelingen. Deze spande den boog, en een pijl snorde in de richting, waar de arme wanhopige Garra lag. Arthur had de beweging van den krijgsman gezien; hij was, door medelijden voor den slaaf bewogen, vooruit gesprongen en had den arm opgeheven, als wilde hij den moorddadigen pijl tegenhouden. Deze nu, in plaats van Garra's hart te treffen, doorboorde de kleederen van den Engelschman, en drong in zijn arm.

Een uitroep van schrik ontsnapte het stamhoofd, toen hij Arthur gewond zag. Niet alleen achtte hij den edelen vreemdeling; niet alleen had hij den moed bewonderd, waarmede de blanke alle gevaren trotseerde, maar . . . Arthur Vales was daarenboven een Engelschman, een zoon der groote natie, waarvoor, over het algemeen, vooral onder de stammen, die dicht bij de kust woonden, groote vrees heerschte. Libé, die zonder eenige wroeging zijn stamgenooten bij honderdtallen vermoordde, voelde zich het hart door angst beklemd bij de lichte wonde, toegebracht aan den vreemdeling, welke uit het geduchte land van overzee tot hen gekomen was. Arthur las op de gelaats-trekken van den wilde, wat er in diens hart omging. Voelende, dat hij veel op het stamhoofd gewonnen had, zeide hij vastberaden:

„Gij wilt geen goud! Gij hebt bloed verkozen! Daar is het, het vloeit door uw schuld! Gij zult u daarover te verantwoorden hebben!” Hier rukte hij den pijl uit de wonde en één voor één stortten groote druppelen bloeds in den zandigen grond, aan de voeten van het opperhoofd.

„O, Zoon van den Oceaen! Libé heeft het gedaan, maar Libé wilde het zóó niet! Het hart van uw broeder is bedroefd om uwentwil!” antwoordde de wilde, de gevolgen zijner voortvarendheid duchtende.

Gij hebt bloed verkozen! Daar is het, het vloeit door uw schuld! blz. 16

„Gij wildet bloed!” hernam Arthur, zijn met bloed bedekten arm naar Garra uitstreckende. „Welnu, thans hebt ge uw wensch! Zeg mij, heb ik nu uw slaaf niet vrijgekocht? Zijn leven zal de losprijs voor het uwe zijn! Geef hem mij, en de vrede tusschen de blanken en hun zwarte broeders zal niet verstoord worden.”

„Het zij zoo!” antwoordde Libé, blijde, dat hij zoo aan de gevolgen van zijn bloeddorst ontkomen kon; „gij hebt hem vrijgekocht: hij is de uwe!”

V.

DE REDDER.

Lange tijd verliep er, eer Libé met zijn gevolg tot den terugtocht besloot. Ieder oogenblik van hun wachten vermeerderden de onrust en het ongeduld van den Engelschman, die het opperhoofd, ondanks diens gegeven woord, nog niet vertrouwde. Geheel andere gedachten vervulden Garra's hart. Hoe zou hij zijn redder vergelden? De dankbaarheid zijner ziel teekende zich in de blikken vol tranen, die hij onophoudelijk op Arthur wierp. Eindelijk trokken de wilden af, één voor één daalden zij in de rivier en zwommen naar de overzijde. Toen ontsnapte er een kreet van verrukking aan het hart van den slaaf; zich naar zijn bevrijder voortslepende, omhelsde hij Arthur's knieën, en bedekte zijn voeten met kussen en tranen.

„Garra, de slaaf van den zoon des medelijdens! Garra, vrijgekocht door het bloed van Massa! Garra, altijd Massa getrouw, altijd slaaf van Massa!” fluisterde de geroerde neger.

„Neen, geen slaaf meer!” riep Arthur uit. „De En-

gelschen hebben geen slaven. Van nu af, Garra, zijt gij vrij, vrij als de lucht, die ons omringt!"

„Vrij!" riep de arme Afrikaan in verrukking uit en een straal van blijdschap glansde over zijn zwarte geelaatstrekken. „O, dan zal Garra vrij zijn, om zich te geven aan wien hij wil, vrij, om zijn oogen, zijn handen, zijn voeten, zijn hart, om alles te laten werken voor Massa, tot aan zijn dood! Dat is de vrijheid van den met bloed gekochte! Garra wenscht niets meer!"

Arthur was diep geroerd door deze opwelling van dank en toegenegenheid, en, terwijl een traan zijn blik benevelde, fluisterde hij: „Die man was met al mijn schatten niet te duur betaald! God geve mij kracht, wijsheid en genade, hem nog iets schooners te geven dan de vrijheid. Moge Garra Hem leeren kennen, die ook den armen nogerslaaf het eeuwige leven schenken wil!"

Maar het werd tijd, naar de wonden der gekwetsten te zien. Arthur was slechts licht getroffen, maar diep was de pijn in het been van den slaaf gedrongen, zoodat Arthur vergeefs beproefde hem uit de wonde te halen. Hij was genoodzaakt zijn mes te gebruiken, en de wonde te vergrooten, een bewerking, die aan Garra veel smart en veel bloed kostte, maar deze leed met kalme onderwerping.

„Het smart mij, u zooveel pijn te moeten veroorzaken!" zeide de vreemde wondheeler.

„Alles is goed! Zoo gij mij snijdt, zoo gij mij pijn doet, dat alles is goedheid, het is een weldaad van Massa! Garra kust u de hand!" sprak de slaaf.

Eindelijk was de scherpe punt van den pijl uit de wonde verwijderd en deze verbonden. Nauwelijks voelde Garra, dat de pijnlijke bewerking voltooid was, of hij richtte zich op, en, uitgeput als hij was door vermoeienis, bloedverlies en angst, deed hij een poging, om zich naar den wagen voort te slepen, teneinde dien weder te helpen laden.

„Wat wil Garra?“ vroeg Arthur verbaasd.

„De vrijgekochte heeft lief, de vrijgekochte moet wat voor Massa doen!“ was het eenvoudig antwoord.

„Neen, neen, vriend!“ hernam de reiziger, „dat mag niet! Gij moet u rustig houden, wij zullen u straks opladen.“ Nadat de stapel vederen, ivoor en huiden langzamerhand van den grond op zijn oude bewaarplaats teruggebracht was, maakte Arthur met behulp van Sambo een zacht huidenleger voor den uitgeputten Garra op den wagen gereed en, nadat Arthur hem een verkwikkenden teug uit zijn reisflesch toegediend had, legden zij hem behoedzaam op de zachte rustplaats. Daarna plaatste zich Arthur naast hem. Hij gevoelde zich moede en overspannen, maar zijn hart was vervuld met vrede en blijdschap.

Weêr begonnen de ossen hun eentonige, langdradige reis door den zandigen bodem, en eer nog de nacht aanbak, hadden zij een Europeesch station bereikt. Garra was gedurende de reis in een diepen slaap gevallen en sloeg de oogen eerst open, toen de ossen stilstonden voor de gastvrije woning van den zending Arnould. Deze was niet weinig verrast, zulk een kostbaren schat in zijn huis te mogen opnemen, en belastte zich gaarne met de verdere verzorging van Garra, wiens bevrijding hij uit Arthurs mond vernam. Immers Arnould was een waar dienstknecht van den Heere Jezus en op diens voorbeeld gaf hij geheel zijn leven, om het verlorene te zoeken.

VI.

EEN ZIEL GEWONNEN.

Natuurlijk vereischte Garra's wonde de eerste zorg van zijn beide vrienden, en weldra zagen zij hun pogingen met welslagen bekroond. De neger genas en

herstelde langzamerhand in het genot zijner vorige krachten. Verwondert het u, dat de zendeling nu trachtte hem bekend te maken met zijn Goeden Meester, die hem van een oneindig zwaarder juk zou vrij maken dan van aardse slavernij? Zóó begon Arnauld hem de blijde boodschap des Evangelies mede te deelen, doch Garra scheen er geen ooren voor te hebben, althans, hij stelde er niet het minste belang in. Slechts als men met hem sprak over zijn vlucht, over Arthur's opofferende liefde, en over de vrijheid, nu door hem genoten, dan begonnen zijn oogen te glinsteren, dan verraadden zich de inwendige bewegingen zijns gemoeds in alle gebaren. Zijn ziel was van dankbaarheid vervuld jegens zijn weldoener, en hij gevoelde zich slechts gelukkig, wanneer hij, aan Arthur's knieën neêrgehurkt, iets voor dezen verrichten kon. Wanneer de zendeling hem dan ook over zijn redder sprak, was hij geheel oor, en Arnauld begreep spoedig, dat dit de eenige sleutel zou zijn, waarmede hij Garra's gemoed openen kon voor de liefde des Heeren. Immers, al wat zijn leermeester tot dusverre beproefd had, was te vergeefs geweest.

„Te moeilijk! Garra begrijpt niet!” dat was het eenige, ontmoedigende antwoord van den neger.

Toen op zekerem dag het gesprek tusschen Garra en zijn onderwijzer weder over Arthur liep, vraagde de eerste:

„Waarom heeft Massa toch zooveel gedaan en zooveel geleden voor een armen, vluchtenden slaaf?”

De zendeling bad in stilte, dat zijn Meester nu een straal van licht mocht doen schijnen in deze ziel, rondwarende in den nacht van ongeloof en onwetendheid en antwoordde:

„Omdat hijzelf eenmaal een slaaf was. Een ander heeft medelijden met hem gehad, en ook hem vrijgekocht met zijn dierbaar bloed. Daarom heeft Massa geleerd, medelijden met andere slaven te hebben, Garra.”

„Een slaaf? Massa een slaaf!?” riep Garra verbaasd uit, „een blanke man is immers geen slaaf!”

„Garra!” hernam Arnauld, „Massa, gij, ik, alle menschen zijn slaven van hunne geboorte af. Zeg mij eens, houdt gij veel van uw meester, van Libé?”

„Garra kon hem niet liefhebben! Hij wilde Garra mishandelen, hij wilde mij dooden!”

„Indien gij eens met hem hadt kunnen doen, wat gij gewild hadt! Indien hij eens uw slaaf werd en gij zijn meester waart, wat zoudt ge hem wel doen?”

De oogen van den neger schoten vonken, zijn neusgaten spalkten zich open, hevig bewoog zich zijn borst en de vuist ballende naar de zijde, waar zijn vroegere meester woonde, zeide hij:

„Garra zou Libé . . . !” doch hij bedacht zich, en zijn arm zonk langzaam neder. „Neen! dat was niet goed van Garra! Zoo deed Massa niet!”

„Ziet ge wel,” zeide Arnauld, „wij willen dingen doen, die wijzelf niet goed vinden; wij doen dikwijls dingen, die wij niet eens willen, juist als slaven, die hun meester gehoorzamen moeten, ook al willen zij het niet. Wij zijn slaven van den duivel, die ons zoo gaarne ongelukkig ziet, die ons daarom aanzet tot al wat kwaad is, en ons het kwade zóó bekoorlijk doet toeschijnen, dat we het zelfs tegen onzen wil doen. Wij zijn geheel en al in zijn macht, hij is onze meester. Doch, evenals Massa u van uw meester, Libé, vrijgekocht heeft met zijn bloed, zóó heeft ook Jezus Christus ons vrijgekocht!”

„Wie is dan toch die Jezus?” vroeg Garra.

„Hij is nog oneindig meer en veel rijker dan Massa, Garra! Hij is de Zoon van God, de groote Koning van hemel en aarde, en van allen, die daarop en daarin zijn! Ook Hij zou gaarne, evenals Arthur, al zijn schatten geven, om ons te bevrijden, en Hij heeft het gedaan! Zóó lief had Hij ons, dat Hij zijn grooten en schitterenden hemel heeft verlaten, en hier op aarde

is gekomen, als een arm kindeke, om u en mij geinckig en vrij te maken, en ons te verlossen uit de slavernij van dien boozen meester. Doch ook dat was niet genoeg! Zijn dierbaar bloed heeft Hij voor ons gegeven, zooals Massa het voor u deed. Ja, nog veel smartelijker, en veel zwaarder heeft Hij moeten lijden, want Hij heeft Zijn leven zelfs voor ons gegeven aan een bloedig kruis! Dat alles deed Hij, omdat Hij zag, dat wij de prooi waren van den duivel, zooals gij van Libé. - dat ook wij ten doode toe door hem werden vervolgd en nagejaagd. Zie, toen heeft Hij zich gesteld tusschen ons en onzen boozen meester, en Hij heeft ons gered uit zijn boeien! Waart gij niet verbaasd, Garra, dat een vreemdeling al wat hij bezat wilde geven, om u te redden?"

-Massa had Garra zeer lief!" riep de neger uit.

-Gij waart nog meer verwonderd, toen de vreemdeling zelf den moorddadigen pijl opving, die voor u bestemd was, nietwaar?"

Garra vouwde, diep bewogen, de handen.

-Hoe moest onze ziel dan niet vervuld zijn van dankbaarheid en liefde voor dien Heere, Die op aarde gekomen is en Zijn dierbaar bloed heeft gestort, opdat zondaren zouden kunnen zalig worden; hoeveel te meer, wanneer wij bedenken, dat dit het eenige middel was, om ons te redden uit de macht van den boozen meester. Immers, al wat de menschen ook zelf daartoe beproefden, hielp hen juist zooveel als u, toen gij, de bosschen doorkruisende en de rivier doorwade, uzelf trachtet te bevrijden en te ontsnappen aan hen, die u vervolgden. De menschen zijn allen getroffen door den pijl der zonde, en de eeuwige dood wacht hen! Doch Jezus heeft ons gekocht, voor zulk een zwaren losprijs, als de gansche wereld niet zou hebben kunnen geven! Zeg mij, Garra, zoudt gij ook voor een ander gedaan hebben, wat Massa voor u gedaan heeft?"

De neger sloeg de oogen neder en antwoordde ontkenkend.

„Hoe komt dat toch?” vroeg Arnauld verder.

„Garra is niet zoo goed als Massa! Garra heeft niemand zoo lief . . . behalve Massa!”

„Wilt gij ook zoo goed worden, Garra?”

De neger aarzelde een oogenblik en antwoordde toen: „Garra kan niet! Massa is sterker en beter!”

„Garra, vraag het Jezus! Vraag Hem, dat Hij u een hart geve, dat Hem liefheeft, een hart, zooals Massa heeft. Dan zult ge u eerst vrij en gelukkig gevoelen, en ge zult hetzelfde kunnen doen voor anderen, wat Massa voor u deed!”

De Afrikaan was bewogen. Hij begreep niet de helft van hetgeen Arnauld tot hem zeide, doch wat hij er van verstond, had zijn hart getroffen. Hij onthield, dat zijn lieve Massa eerst zelf de slaaf van een boozen en wreeden meester geweest was, dat hij getracht had, dien te ontvluchten, doch, door zijn pijlen getroffen, den dood had verwacht, toen een heilig en machtig Wezen hem met Zijn eigen bloed had gered. Een gevoel van diepen eerbied en ware dankbaarheid maakte zich van hem meester.

„Hoe kan Garra Hem vragen? Hij is dood!”

„Hij is uit den dood opgestaan, Garra, en Hij leeft thans om ons wel te doen en ons gelukkig te maken. Daarom hoort Hij zoo gaarne naar al onze wenschen, ook naar de uwe, Garra!”

„Waar woont Hij?” vraagde de neger zacht. „Garra wil Hem danken, omdat Hij Massa vrijgekocht heeft!”

„Hij woont daarboven in den Hemel, maar Hij hoort ons overal, waar wij tot Hem spreken!”

Garra zag den zendeling met een ongeloovigen blik aan. Een doode, die weder levend werd, die in den Hemel woonde en toch alle menschen overal kon verstaan . . . dat was hem onbegrijpelijk, en na een oogenblik zwijgen hernam hij:

„Vraagt Massa Hem ook alles ?”

„Ja,” antwoordde Arnauld, begrijpende, dat de slaaf de geloofwaardigheid zijner woorden op de proef stellen wilde „Massa en ik en honderdduizenden menschen met ons! Wilt gij het ook doen, Garra ?”

„Zal Hij naar een armen slaaf luisteren ?”

„En heb ik u dan niet gezegd, dat wij allen arme slaven waren en dat Hij naar ons allen geluisterd heeft? Hij zal u geven, wat gij van Hem vraagt! Ik sta er u borg voor!”

„Garra zal vragen!” antwoordde de zwarte ernstig en Arnauld verblijdde zich, want hij wist, dat de neger woord zou houden.

„Heere Jezus, ontferm U over dit arme, afgedwaalde lam en voeg hem tot de schapen uwer kudde!” zoo bad hij bij zichzelf. Hij, die ons verhoort, eer we tot Hem bidden, gaf ook aan zijn trouwen dienstknecht de vervulling van den vurigen wensch zijns harten.

VII.

DE VRIJGEKOCHE.

Arthur kon moeilijk van Garra scheiden, die hem steeds meer zelfopofferende liefde en vurige dankbaarheid betoonde, en hij zag op tegen het oogenblik, dat hij zich naar zijn vaderland zou moeten inschepen. Gretig nam hij dan ook het voorstel van den zendeling aan, om nog eenigen tijd op de kust te blijven verblijven, en er zijne handelsbetrekkingen voort te zetten. Het onderwijs van Garra liet hij echter geheel aan Arnauld over, al werd er ook tusschen hem en den neger menig gesprek gewisseld over hetgeen de zendeling zeide. Zóó vinden we op zekeren dag Arnauld met Garra onder de veranda achter de woning, samen

bezig. Arnauld, op zijn bamboestoel gezeten, leest den neger een gedeelte uit het Nieuwe Testament voor en spreekt daarna met hem over de liefde van Christus, terwijl Garra, op een laag bankje aan Arnauld's voeten, de handen gevouwen onder zijne knieën, geen blik van den zendeling afwendt, geen woord verloren laat gaan van de woorden, die ook hem heerlijk en dierbaar geworden zijn! Ja, de arme neger heeft het gevraagd en hij heeft dat heilige en machtige Wezen lief gekregen, dat Zijn bloed heeft gegeven, om slaven vrij te koopen. Hij gevoelt: sinds dien tijd is het anders met hem geworden, hij heeft een ander hart gekregen. Jezus heeft naar den armen Garra geluisterd, de zendeling heeft waarheid gezegd. Wat zal hij nu doen, om Jezus te danken? Deze vraag houdt zijn hart bezig, en als Arnauld eindigt, vraagt hij:

„Wat deed dat groote Wezen, nadat hij Massa gered had?”

„Hij gaf hem de vrijheid terug en ontsloeg hem uit de boeien van den Satan en uit de macht der zonde, opdat hij . . . Zeg mij, Garra, wat doet gij het liefst?”

„Wat Massa gaarne van Garra ziet!”

„Juist! Zoudt ge wel iets willen doen, dat uw vriend niet gaarne wil, wat hem bedroeft?”

„Garra zou liever sterven willen!”

„Zie, zóó is het ook met de menschen, die door Jezus vrijgekocht zijn. Zij gevoelen dikwijls, dat hun hart iets wenscht, wat Hem zou bedroeven, en dikwijls ook hebben zij weinig lust, om Zijn wil te doen, doch als zij zich dan herinneren, hoe lief Hij hen heeft en tot welk een duren prijs Hij hen gekocht heeft, dan schamen zij zich, vragen Hem om vergeving, en trachten naar Zijn heiligen wil te leven. Wat Hij gaarne wil, dat heeft Hij in dit heilige Boek doen opschrijven / en evenzoo heeft Hij ons daarin gezegd, wat Hem bedroeft. Omdat uw meester wist, dat Jezus gaarne ziet, dat hij anderen liefheeft, daarom heeft hij zich ook

over u ontfermd. Wilt gij Jezus ook toonen, dat gij Hem liefhebt?"

„Ja!" antwoordde de slaaf. „Garra wil gaarne, maar Garra kan niet! Massa is wijzer en beter dan Garra!"

„Tracht het te doen, mijn lieve vriend, en bid den Heere, dat Hij u helpe: Gij weet, Hij zal u verhooren!"

Garra had een moeilijken strijd met zijn eigen hart te doorstaan. Valschheid, wraakzucht en begeerlijkheid zijn de hoofdgebreken der zwarten en — helaas, van zoovele blanken! Het duurde dan ook eenigen tijd, eer er in zijn gedrag en leven een algeheele verandering zichtbaar was. Doch Arnauld en Arthur waren overtuigd, dat zijne zonden en gebreken hem een oorzaak van voortdurende zielesmart waren. Somtijds vond men hem in een verborgen hoek, bitter weenende, als zijn ontwaakt geweten hem beschuldigde, dat hij booze woorden gesproken of verkeerd gehandeld had.

„Garra zal nooit beter worden! Garra is een boos mensch!" riep hij meermalen moedeloos uit. Doch de zendeling herinnerde hem, dat alleen bij Jezus kracht tot het goede en moed tegen het kwaad te vinden was. Hij zeide hem, dat alle Christenen voortdurend met zichzelf moeten strijden er zeer dikwijls ongehoorzaam zijn aan den Heer. Maar geen krachtiger prediking was er voor den armen neger dan het voorbeeld van Arthur, dat het eerst zijn oogen geopend had voor de stralen van de Zon der Gerechtigheid.

Eindelijk vatte Garra moed, en beleed, dat hij zich in alle zwakheid, doch geheel en al aan den Heer had overgegeven. Nu vraagde hij den zendeling, gedoopt te mogen worden. opdat hij zijn liefde tot Jezus aan allen mocht toonen. Arnauld stelde hem op de proef, zeide hem, hoezeer de discipelen des Heeren bespot en gesmaad worden, door anderen, die niet in Jezus gelooven; hij herinnerde hem, hoe moeilijk het was, voortdurend tegen de wenschen van zijn hart te strij-

den, en dat het beter was, den Heere niets te beloven, dan onze geloften aan Hem te verbreken. Garra volhardde in zijn vurigen wensch, en zou de dienstknecht des Heeren hem dien weigeren ?

De doopplechtigheid was volbracht. De gelukkige zwarte wist, dat zijn ziel blank gewasschen was in het bloed van zijn gekruisigden Heiland, en had het openlijk beleden. Verrukt drukte hij Arthur de handen, en terwijl tranen van vreugde langs zijn zwarte wangen vloeiden, zeide hij:

„Massa heeft Garra tweemaal gered; eerst heeft Massa hem aan den boozen Libé ontrukkt en daarna heeft hij hem een schuilplaats gewezen tegen de vervolging van den duivel, nog boozter dan Libé. Massa genas de wonde van het lichaam, de Heere heeft de wonden der ziel genezen. Garra wil Massa volgen tot aan het einde der wereld, en hij zal werken, leven en sterven voor zijn Meester, Jezus Christus!”

En met kostbaarder lading dan ivoor, pantertuiden of struisvederen, scheepte zich Arthur Vales van het Afrikaansche strand in naar Engeland, want Garra wilde hem niet verlaten. Met den blik van een zalige staarde Arnauld hen na, toen het vaartuig de golven doorkliefde. Eindelijk verdween de trotsche vlag van Albion achter de kromming der baai, en Arnauld ging terug naar zijn woning, bij zichzelf denkende: „Zalig zijn zij, die er velen behouden! Zij zullen blinken als sterren in het huis des Vaders!”

Hoe heerlijk zal eenmaal het lied klinken, dat allen zullen aanheffen, wier ziel rein gewasschen werd in het bloed des Kruises! Hoe heerlijk de lofsalm van blanken en zwarten, bruinen, rooden en gelen, die zich uit de slavernij der zonde en uit de boeien des duivels vrijgekocht weten, vrijgekocht door het bloed van den Heere Jezus! Als uit millioenen harten en

door miljoenen monden het koor der verlost en ruischt
door den nieuwen hemel en de nieuwe aarde :

Eere zij U, Lam Gods, gebracht!
Gij hadt ons lief tot in den doode.
En door Uw bloed kocht Gij ons Gode
Uit alle natiën en geslacht! *)

VIII.

EEN WOORD AAN ONZE LEZERS.

Thans neem ik afscheid van jullie, lieve vrienden en vriendinnen. Mij dunkt zoo, onze vertelling bij den haard is je nog beter bevallen, dan onze verre tocht naar de keerkringslanden van Afrika. Misschien is deze geschiedenis niet de eerste, die je mij vertellen hoort, en zoo God mij kracht en lust spaart, zal het ook de laatste niet zijn. Eén ding hoop ik echter, namelijk, dat je al deze en soortgelijke geschiedenissen niet maar alleen leest, om het genot te hebben, hetwelk ons de lezing van een mooi verhaal verschaft. Uit elke geschiedenis kun je voor jezelf iets leeren: deze geschiedenis heeft je veel te zeggen — ik hoop toch niet, dat je juist dat onopgemerkt zult laten voorbijgaan.

Wat denk je van Arthur Vales? Hij had den Heere Jezus lief; nu kon hij niet anders, dan ook anderen liefhebben. Zóó moet het dan ook zijn! Dikwijls heb ik kinderen hooren zeggen, dat zij den Heere liefhebben, maar, als ik dan zag, hoe zij met hun broeders en zusters omgingen, hoe zij anderen behandel- den, dacht ik bij mijzelf: ik geloof niet, dat deze jongen of dit meisje nog recht gevoeld heeft, hoe lief

*) De Liefde

de Heere Jezus ons wel had; immers, dan zou hij of zij niet zoo boos zijn tegen andere kinderen, maar integendeel trachten hen gelukkig te maken, ook al kostte dat eenige zelfopoffering. Arthur Vales kan ons, ter beschaming, een goede les geven, en ik zal mij zeer verblijden, indien ik in stilte gelooven mag, dat hier en ginds menige knaap en menig meisje Arthur Vales niet voor niets heeft leeren kennen.

Meer echter, eindeloos meer dan hij voor den armen negerslaaf deed, heeft de Heere Jezus voor ons gedaan! Wij hebben samen den zendeling Arnauld beluisterd, toen hij den armen, onwetenden Garra over zijn goeden Meester sprak en hem trachtte te bewegen den Heiland lief te hebben. Waarlijk, voor ons moest het niet meer noodig zijn, elkander hiertoe op te wekken. Van onze vroege jeugd af hebben onze ouders ons van den Heiland verteld. Het heugt mij nog, hoe mijn moeder mij op haar schoot van dien goeden Herder vertelde, die Zijne schapen zóó lief had, dat Hij Zijn leven voor hen wilde stellen; die het teedere lammetje in Zijne armen dragen wilde. Als zij dan met mij zong:

„Draag me, o Heiland, in Uw armen
Als een schaapje naar Uw stal,
Waar ik voor Uw groote liefde,
Heer, U altijd danken zal!”

zie, dan meende ik dikwijls, dat ik dien goeden Herder zag en het Hemzelve vraagde. Heb jullie er wel eens aan gedacht, hoeveel Hij heeft willen doen en lijden, opdat jullie gelukkig zouden zijn? Deze geschiedenis herinnert ons daaraan op treffende wijze; denken wij dan vooral nu daarover ernstig na. Hij heeft al Zijne schatten gegeven, om ons zalig te maken; Hij is een mensch, een arm kind geworden om onzentwil. Hij heeft Zijn dierbaar bloed voor ons gestort,

Hij heeft bittere smart geleden en Hij wilde sterven aan een kruis voor jullie en voor mij, om ons te verlossen uit de slavernij der zonde. Is Hij waard, dat wij Hem weder liefhebben? Ik weet zeker, dat je allen veel van Arthur Vales hebt leeren houden, en toch, zoo hij zich over den armen negerslaaf ontfermde, het was, omdat Jezus eerst hemzelf lief had, en eindeloos meer voor hem gedaan had. Kinderen, laat ons nimmer vergeten, tot hoe duren prijs de Heere ons heeft gekocht, opdat wij vrij en gelukkig zouden zijn!

Wat dukt julle van Garra, den armen neger? Zou ook hij ons waarlijk ten voorbeeld moeten dienen, daar wij toch zooveel meer voorrechten van den Heere hebben ontvangen, daar wij dagelijks van Hem en Zijne liefde hooren? Denk eens aan zijn dankbaarheid jegens Arthur Vales! Garra wist zijn vrijheid niet beter, niet aangener te gebruiken, dan door al zijn leden, zijn verstand en zijn hart voor zijn redder te laten werken! Hij deed niets liever dan Arthur te dienen en diens wenschen in zijn oogen te lezen. Toen het licht van het Evangelie in zijn hart scheen, bleef hij zijn bevrijder evenzeer liefhebben, maar Jezus beminde hij boven allen. Helaas, hoe vaak zal ook de dankbaarheid en de liefde van den armen Afrikaan ons beschamen! Indien dat zoo is, is het dan goed?

Denkt veel over deze vraag, en zoo jullie het niet goed vindt, bidt dan den Heere, dat Hij je leere, Hem vurig lief te hebben, zooals Garra zijne redders beminde, opdat jullie niet zult worden buitengesloten, terwijl vele heidenen komen van het Oosten en het Westen en jullie voorgaan in het koninkrijk der Hemelen!